www.jamejamdaily.ir
جام جم
jamejamdaily.ir
ویژه فرهنگ - هنر
رسانه - جامعه
۵
سه‌شنبه ۲۴ مرداد ۱۴۰۲

در گفت‌وگو با محمود زنده‌نام، تهیه‌کننده «گوهر» بررسی شد

تله‌تئاتر فرصتی پربرکت برای رسانه

۷

رسانه

۶

در گفت‌وگوی «جام‌جم» با تهیه‌کننده و کارگردان مجموعه مستند «یکی بود یکی نبود...» مطرح شد

برشی جذاب از یک زندگی معمولی

فرهنگ

۸

نگاهی به سلسله نشست‌های تحول محتوایی صداوسیما

رسانه ملی خانه اندیشه ورزان

سینما

۱۰

ضرورت تسریع راه‌اندازی سیستم جدید اکران برای سینمای ایران

سالن‌های سینما در فضای ابری

یادداشت

علی ترابی | کارشناس فرهنگی

درهای جام‌جم را باید روی چهره‌های هنجارشکن و قانون گریز بست

راه بازگشت را باز بگذارید

بازگشت چهره‌های مختلف هنری به تلویزیون بیش از آن‌که ماجرایی فرهنگی به حساب بیاید موضوعی سیاسی است، چراکه کمتر کسی درباره کیفیت اجرا یا سطح فرمی و هنری برنامه افرادی که نام‌شان مطرح است، صحبت می‌کند و همه درباره موضع‌گیری آنها در شرایط خاص سخن به میان می‌آورند. در این گزارش از منظر سیاسی، بازگشت چهره‌ها و به‌خصوص دو اسم محمدرضا گلزار و رضا رشیدپور مورد بررسی قرار می‌گیرد.

از چهره‌های هنری صحبت‌های گوناگونی منتشر شد، از دعوت برای آشوب تا توهین مستقیم به مقامات مختلف کشور اما در این میان بودند چهره‌هایی که قدری جانب احتیاط را رعایت کردند و بی‌گدار به آب نزدند. محمدرضا گلزار، بازیگر سرشناس کشور یکی از این افراد بود که سال گذشته در هیچ محفل رسمی سخنی غیرهمسو به زبان نیاورد و البته در صفحه اینستاگرام خود هم هیچ واکنشی در قضایای سال گذشته نداشت.

از سوی دیگر رضا رشیدپور اما ضمن بیان انتقاداتی که از نظرش وجود داشته فقط به انتشار دو پست با تصویر کیان پیر فلک و مهسا امینی برای عرض تسلیت اکتفا کرد؛ امری که البته از سوی بعضی از مسئولان فعلی و سابق نظام نیز، انجام شده بود.

نخستین سخنان رهبر معظم انقلاب درباره اغتشاشات سال ۱۴۰۱ در یک تریبون رسمی در ۱۱ مهرماه سال گذشته و در مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح بیان شد.

ایشان در این دیدار به وجوه مختلف این اتفاقات و دست‌های بیگانه در آن اشاره کرده و درباره چهره‌های هنری فرمودند: «برخی چهره‌های ورزشی و هنری هم موضع‌گیری‌هایی کردند؛ به نظر بنده هیچ اهمیت ندارد؛ روی این نباید حساسیت به خرج داد. جامعه ورزشی ما جامعه سالمی است، جامعه هنری ما هم جامعه سالمی است.»

البته در همان دیدار و سخنرانی‌های بعدی معظم‌له بر لزوم برخورد با افرادی که با عناد قصد براندازی داشتند، اشاره فرمودند اما به نظر اصل ماجرا تفاوت قائل شدن ایشان برای نگاه به اعمال افراد مختلف است که چقدر متاثر فضای آن روزها بوده و چقدر با نیت قبلی و به قصد براندازی صورت گرفته است.

مسلما در صداوسیما جایی برای امثال ترانه علیدوستی یا مهناز افشار که علنا و به نیت براندازی، زیست مجازی خود را پی می‌گیرند، وجود ندارد و سلبریتی قانون گریز باید بداند در جام جم به روی او بسته است.

اما از سوی دیگر این‌که تمام چهره‌های مشهور را با یک چوب برانیم هم امری دور از صواب است، کما این‌که محسن برمهانی، معاون سیما نیز به آن اشاره کرده بود.

نباید فراموش کرد که صداوسیما از دیرباز رسانه ملی نامیده می‌شده و باید اسم و مسمی با هم همسو باشند و همخوان. باید بهترین تصمیم را گرفت تا با حضور چهره‌های هنری که سابقه کمترین همراهی با دشمن را در بزنگاهی همچون فتنه ۱۴۰۱ دارند، هم مخاطبان تلویزیون افزایش پیدا کند و به همان نسبت، مراجعه به رسانه دشمن نیز کاهش یابد.

زاویه دید

علی رستگار | گروه فرهنگ و هنر

در نشست چهارمین سوگواره تصویر دهم عنوان شد

کاشت بذر عاشورایی در سینما

تسلیت مجید مجیدی به خانواده حادثه تروریستی شاهچراغ

مجید مجیدی، رئیس چهارمین رویداد فیلم کوتاه «تصویر دهم»، در نشست رسانه‌ای این سوگواره سینمایی، ضمن عرض تسلیت ویژه برای حادثه تروریستی شیراز و حرم شاهچراغ و آرزوی سلامت برای مجروحان، هدف از برگزاری رویداد تصویر دهم را کاشت بذر و فتح بابی برای پیدا کردن راه و مسیر دانست.

جریان‌سازی در ساحت امام‌حسین(ع)

این کارگردان معتبر و جهانی سینمای ایران و رئیس رویداد فیلم کوتاه عاشورایی تصویر دهم در نشست رسانه‌ای این سوگواره سینمایی که با همراهی بهروز شعیبی مدیر طرح و ایده‌پرداز، جعفر الادیب رئیس شبکه کربلا در ایران و نماینده آستان مقدس حسینی، محمدصادق لواسانی روابط عمومی و محمد رهبر دبیر این رویداد در تکیه دزاشیب برگزار شد، گفت: ما به دنبال نظاره‌گری و دریافت آثار نبوده‌ایم بلکه به دنبال جریان‌سازی در ساحت مقدس حضرت امام حسین(ع) هستیم تا اخلاق و منش حسینی را به منصه ظهور برسانیم. بنا داریم از تولیدات در این حوزه به طور جدی حمایت کنیم و از همه هنرمندان و کارگردانان دعوت می‌کنیم که آثار خود را ارسال کنند، چون حمایت جدی خواهند شد. مجیدی افزود: ما این رویداد را با این رویکرد آغاز کردیم که بذری بکاریم و فتح بابی بشود تا مسیر و راه را پیدا کنیم. عمده آثار نگاه تاریخی داشتند. این‌که اساس قیام امام‌حسین(ع) چرا شکل گرفته، بیشتر مبنای اخلاقی و معرفتی دارد و باید متناسب با مسائل روز به آن بپردازیم. رویداد تصویر دهم این ظرفیت را خواهد داشت تا در سالیان آینده زمینه‌ساز تولید فیلم‌های بلند هم باشد. محمد رهبر، دبیر رویداد تصویر دهم نیز گفت: ما جشنواره سال قبل یعنی سومین دوره را امسال با تغییراتی در فراخوان ادامه خواهیم داد. عزیزانی که ایده یا طرح خود را تا ۳۱ مرداد در سایت بارگذاری کنند امسال آثارشان داوری خواهد شد. ما سقف آثار را تا پنج دقیقه اعلام کرده بودیم اما امسال علاقه‌مندان تا ۱۵ دقیقه هم می‌توانند آثار خود را ارائه کنند. آثار سال گذشته هم در صورتی که از هیأت‌های انتخاب به داوری راه یابند، بررسی می‌شوند. محورهایی همچون عدالت، ظلم‌ستیزی، کرامت، آیین حسینی و اربعین بخشی از محورهای این رویداد هستند. ما حدود ۲۵ روز تا اربعین حسینی فاصله داریم و از آثاری که در فضای پیاده روی اربعین تولید شوند هم حمایت خواهیم کرد. سینمای ایران باتوجه به خاستگاه و محیط پیرامونش که با اعتقاد و باور ایرانی و اسلامی و دلبستگی به ائمه معصومین و خاصه شهید کربلاگره خورده، بسیار بیشتر از این مقدار باید دل به دریای عاشورا بزند و به کشتی نجات امام‌حسین(ع) اهمیت دهد. حتی باوجود آثار پرشمار دیگری که در قالب سینمای جنگ و دفاع‌مقدس و فیلم‌هایی در فضاهای دیگر، به سهم، بضاعت و بنا به ضرورت قصه، فرهنگ حسینی و عاشورا را اشاعه داده‌اند، همچنان نیازمند فرهنگ‌سازی و کارهای زیربنایی بیشتر، پررنگ و موثرتری در این زمینه هستیم. جشنواره فیلم کوتاه عاشورایی «تصویر دهم» که امسال چهارمین دوره خود را تجربه خواهدکرد، قدمی جدی و تعیین‌کننده در این زمینه است و سینمای ایران را در تولید آثار عاشورایی امیدوار به آینده نگه می‌دارد.

ترویج فرهنگ حسینی

در نخستین دوره این رویداد ترویج فرهنگ عزاداری حسینی، برگزاری شعائر حسینی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی ستاد کرونا (چون جشنواره با شیوع کرونا همزمان شده بود) و ارج نهادن به دستورات مراجع عظام به برگزاری روضه‌های خانگی هم اهداف دوره نخست سوگ در خانه عنوان شد. نام این رویداد در سال ۱۴۰۰ و از دوره دوم به سوگواره فیلم کوتاه عاشورایی «تصویر دهم» تغییر پیدا کرد و همچنان با مدیریت و ریاست مجید مجیدی و دبیری محمد رهبر برگزار شد. این بار هم همان قید محدودیت زمانی برای آثار شرکت‌کننده اعمال شد تا طبق گفته مجیدی فیلمسازان در کوتاه‌ترین زمان، زیباترین لحظات را منعکس کنند.

پشتوانه سینمای ایران

علاوه بر تمرکز روی ترویج فرهنگ عزاداری حسینی با استفاده از ظرفیت رسانه تاثیرگذار سینما، اهداف دوره دوم این رویداد، دایره‌ای وسیع‌تر در بر می‌گرفت و مواردی چون توجه به نقش فرهنگ و سنت در آیین‌های حسینی، معرفی آداب و رسوم و آیین‌های سنتی در سوگواری‌های اقصی نقاط کشور و حفظ و ثبت آیین‌های سنتی برای انتقال به نسل‌های آینده، شناسایی هنرمندان و آثار هنری خلاق و فاخر حسینی، تجلی نمادها و نشانه‌های عاشورایی و شناساندن حادثه عاشورا و پیام آن به مردم آزاده جهان، نوید اتفاقات خوب را در سینمای عاشورایی ایران می‌داد؛ چراکه پایبندی به این مفاهیم و اهداف در قالب فیلم‌های کوتاه که با انگیزه رقابت و دریافت جایزه و پاداش‌هایی نظیر حمایت از ساخت فیلم با اعطای کمک هزینه و مهم‌تر استمرار برگزاری این جشنواره، در میان مدت و درازمدت می‌تواند اثرات مثبت خود را در سینمای ایران هم بگذارد و فارغ از هویت مستقل فیلم‌های کوتاه عاشورایی، می‌توان به آنها به چشم تمرینی سینمایی برای تولید فیلم‌های بلند، فاخر و ماندگار در این زمینه نگریست. رویداد تصویر دهم همان‌قدر که با هدف کشف استعدادهای جوان فیلمسازی با علقه‌های عاشورایی و تشویق و حمایت از آنها برای آینده انجام می‌شود، فرصتی برای آسیب‌شناسی سینمای حرفه‌ای ایران مرتبط با عاشوراهم است، نظیر انتقادی که مجیدی به عنوان کارگردان فیلمی تاریخی و دینی همچون «محمد رسول ا...» درباره اکران نشدن فیلم عاشورایی «رستاخیز»، مطرح کرد.

نگاه نو به آیین‌های عاشورایی

در دوره سوم هم بخش ایده‌های داستانی به جشنواره اضافه شد و موسسه فرهنگی خیریه راه ایمان برای برگزاری آن، یاوری چون عتبه‌مقدسه حسینی پیدا کرد؛ ضمن این‌که در این دوره بر عنصر خلاقیت هم تاکید شد و تصویر دهم با هدف تشویق به خلق آثار هنری با نگاه نو به آیین‌های عاشورایی و پیام‌های حسینی و با محوریت موضوع «از حسین آموختم...» کلید خورد. با این حال اوضاع سال گذشته و به گفته روابط عمومی این جشنواره، اختلال اینترنت در پاییز ۱۴۰۱ دریافت آثار را با مشکل مواجه کرد و باعث شد داوران اسم و رسم‌داری چون مجید مجیدی، کمال تبریزی، سیدرضا میرکریمی، رضا کیانیان، محمدحسین مهدویان، بهروز شعیبی و هادی حجازی‌فر، فرصتی برای قضاوت آثار نداشته باشند. اخیرا در بیانیه‌ای اعلام شد چهارمین رویداد فیلم کوتاه تصویر دهم به مدیریت مجید مجیدی با تجمیع فیلم‌های دوره سوم و افزایش گستره موضوعات، تابستان امسال برگزار می‌شود و علاوه بر جوایز معمول رویداد، به یک اثر به عنوان برگزیده دوره سوم، جایزه ویژه‌ای اهدا خواهد شد.

یادمان

خداحافظی با پیرغلام اهل‌بیت(ع) حاج حسین عرب

وفادار به ارباب بی‌کفن

پیرغلام سالار شهیدان، سیدحسین کردبچه کرمانشاه مشهور به عرب که عمری در خدمت امام‌حسین(ع) بود و به‌عنوان پیش‌منبرخوان مرثیه‌خوانی می‌کرد، عصر ۲۲ مرداد در بیمارستان عرفان نیایش دارفانی را وداع گفت و ما را از آواهای کربلایی و عاشورایی خود محروم کرد. این پیرغلام سیدالشهدا(ع) در هیأت‌های مختلف از قبیل ریحانه‌النبی(س) و عبدا...بن‌الحسن(ع) مداحی می‌کرد و قرار بود در دهه دوم در هیأت سائلین حضرت عباس(ع) مداحی کند که در شب نخست جلسه به دلیل شرایط نامساعد جسمانی و بیماری قلبی توان مداحی نداشت و بعد از رفتن به بیمارستان، دارفانی را وداع گفت و به ارباب شهیدش حضرت اباعبدا...الحسین(ع) پیوست.

حاج‌سیدحسین عرب، پیرغلام سرشناس کشورمان متولد سال ۱۳۲۵ است. او از مداحان قدیمی تهران و از نسل ذاکران اهل‌بیتی همچون احمد شمشیری، ذبیحی، علی قصری و محمد علامه بود. او اشعار و مرثیه‌های بسیاری حفظ بود و هیچ‌گاه از روی کاغذ نوحه نمی‌خواند و با آرامش خاصی مداحی می‌کرد. او در گفت‌وگویی تصویری درباره تاریخچه روضه گفته بود: روضه‌خانگی را سادات شیرازی حدود صد سال پیش آورده بودند و به‌تدریج باب شد و در منازل پایین‌شهر بیشتر اجرا می‌شد، چون هنوز در شمیرانات تهران جا نیفتاده بود. در هرمحله‌ای ماهانه ۳۰ روز در خانه افراد مختلف روضه بود. روز اول ماه خودم ۴۰ تا روضه داشتم که ۲۰ تا صبح و ۲۰ تا عصر برگزار می‌شد و این روند تا آخر ماه ادامه پیدا می‌کرد. همچنین جمعه‌های اول ماه در خانه‌ها روضه می‌گرفتند و افراد دور هم جمع می‌شدند و مداحان هم می‌آمدند. یادم می‌آید سال ۱۳۴۰ کار مداحی را شروع کردم و آقای سیدمصطفی آشوری‌دانا، حاج‌محمد علامه، حاج‌حسن محمدی، حاج‌احمد شمشیری، رحمت‌ا... نجفی و حاج‌اکبر کاظمی (استادم) جزو مداحان روضه‌خانگی تهران بودند. اینها جزو ریشه‌ها و سمبل‌های تهران بودند. در این زمان روضه جا افتاد و تا سال ۵۷ به اوج رسید، یعنی شرایط به گونه‌ای بود که اگر امروز منزل شما روضه بود، حتما فردا خانه خواهرتان هم روضه برگزار می‌شد و جنبه خانوادگی پیدا می‌کرد. گاهی بعضی منازل ۲۰ مداح داشتند و کمتر از ۵ ـ۴ مداح نمی‌شد و سعی می‌کردند این مداحان سادات باشند. محمود کریمی، مداح اهل‌بیت(ع) در یادداشتی به مناسبت درگذشت سیدحسین عرب نوشت: چاکران دربار حضرت سیدالشهدا(ع) همگی بر این باورند که مرحوم حاج‌سیدحسین عرب رحمت‌ا...علیه در وفانسبت به ارباب بی‌کفن خویش قطعا کم‌نظیر بود. حال مستانه و نوای الهی آن عزیز تا دم مرگ در یادها باقی خواهد ماند.

برای بازماندگانش صبر جمیل و برای ایشان علو درجات و آرامش در آغوش موالیانش را مسألت داریم. روز گذشته ۲۳ مرداد ماه مراسم وداع با پیکر این مداح با مرثیه‌خوانی محمود کریمی و دیگر ذاکران اهل‌بیت(ع) از نماز مغرب در امامزاده علی‌اکبر چیذر برگزار شد و مراسم تشییع و تدفین پیکر این پیرغلام آستان سیدالشهدا(ع) امروز ۲۴ مرداد از مسجد گیاهی تجریش به سمت آستان مقدس امامزاده صالح(ع) از ساعت ۱۵ برگزار می‌شود.

برای شنیدن روضه‌های حاج حسین عرب کیوآرکد را اسکن کنید